

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 18 mars 1997 beslutat att bereda konstitutionsutskottet tillfälle att i de delar som berör utskottets beredningsområde yttra sig över dels proposition 1996/97:65 om ändringar i kreditupplysningslagen jämte fem följdmotioner, dels fyra motioner väckta under allmänna motions-tiden 1995 och 1996.

Konstitutionsutskottet behandlar endast de delar av propositionen som avser vilken myndighet som skall meddela tillstånd och utöva tillsyn (avsnitt 6.3), villkor för hur verksamheten skall bedrivas m.m. (avsnitt 6.4), vissa känsliga personuppgifter (avsnitt 7), uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk i kreditupplysningar (avsnitt 8.1), utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller (avsnitt 8.2) samt skyldigheten att lämna en kreditupplysningskopia (avsnitt 9). Utskottet behandlar vidare de motionsyrkanden som har anknytning till nämnda delar av propositionen. Därutöver yttrar sig utskottet över fyra motionsyrkanden som tar upp en fråga som inte behandlas särskilt av propositionen, nämligen frågan om vilka uppgifter som bör ingå i kreditupplysning om företag och företagare.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i kreditupplysningslagen (1973:1173).

Regeringen föreslår att det nuvarande systemet med en s.k. frikrets inom vilken förmedling av kreditupplysningar är undantagen från lagens tillämpningsområde avskaffas. Lagen blir genom ändringen tillämplig på all kreditupplysningsverksamhet. Enligt regeringen innebär detta att enhetliga regler om skydd mot integritetsintrång och om rätt till insyn och rättelse kommer att gälla inom hela kreditupplysningsområdet.

I anslutning till frikretsens avskaffande föreslås att banker och vissa andra kreditinstitut skall ha rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet utan särskilt tillstånd med stöd av sin grundläggande auktorisation.

Regeringen föreslår vidare att bestämmelser om tystnadsplikt inte skall hindra att uppgifter om bl.a. kreditengagemang och kreditmissbruk utväxlas inom en begränsad krets där bl.a. kreditupplysningsföretagen ingår. Enligt regeringen innebär ändringen att kreditupplysningsföretagen blir mer jäm-

ställda när det gäller möjligheten att informera om kreditengagemang och kreditmissbruk.

Enligt regeringens förslag skall Datainspektionen även fortsättningsvis utöva tillsyn över lagens efterlevnad.

Därutöver föreslår regeringen bl.a. att fysiska personer som är näringsidkare eller som har anknytning till näringsverksamhet på samma sätt som privatpersoner skall få besked om vem som har beställt en kreditupplysning om dem.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1997.

Bakgrund

Kreditupplysningslagen (1973:1173) innehåller regler för den yrkesmässigt bedrivna kreditupplysningsverksamheten. Lagen syftar i första hand till att undanröja riskerna för att kreditupplysning skall medföra otillbörligt intrång i de kreditsökandes personliga integritet eller leda till skada genom oriktiga eller missvisande uppgifter. Samtidigt är lagen avsedd att bidra till en effektivt fungerande kreditupplysningsverksamhet. Lagen trädde i kraft den 1 juli 1974 (prop. 1973:155, NU 1973:69, rskr. 1973:379). Efter en översyn i Justitiedepartementet genomfördes vissa ändringar i lagen år 1981, särskilt i fråga om enskilda personers integritetsskydd (prop. 1980/81:10, NU 1980/81:30, rskr. 1980/81:429). Även därefter har vissa mindre ändringar gjorts.

Regeringen beslutade den 27 juni 1991 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över kreditupplysningslagen. Utredaren, som arbetade under namnet Kreditupplysningsutredningen, hade som huvuduppgifter att undersöka hur intresset av en effektiv kreditupplysning kan främjas utan att kravet på att personlig integritet och sekretess träds för när, hur den svenska lagstiftningen skall anpassas till EG:s regler och därutöver i vilken utsträckning utländska företag bör ges möjlighet att bedriva kreditupplysningsverksamhet i Sverige samt i vad mån utvecklingen i fråga om data- och informationsteknik påkallar ändringar i kreditupplysningslagen (dir. 1991:69). Enligt tilläggsdirektiv i april 1993 (dir. 1993:41) skulle utredaren också överväga om kreditupplysningslagen bör ändras så att också näringsidkare m.fl. ges rätt till en s.k. beställaruppgift, dvs. uppgift till den omfrågade om vem som har begärt en kreditupplysning.

Kreditupplysningsutredningen påbörjade sitt arbete i december 1991. Den första etappen av arbetet var inriktad på att åstadkomma en anpassning av kreditupplysningslagens regler till EES-avtalet. I mars 1992 redovisade utredningen denna del av arbetet i delbetänkandet EES-anpassning av kreditupplysningslagen (SOU 1992:22). Förslaget ledde till vissa ändringar i kreditupplysningslagen. I december 1993 lämnade utredningen sitt slutbetänkande Integritet och effektivitet på kreditupplysningsområdet (SOU 1993:110). Betänkandet har remissbehandlats.

Sedan Kreditupplysningsutredningen lämnade sitt slutbetänkande har det s.k. dataskyddsdirektivet antagits, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (95/46/EG). Direktivet

antogs den 24 oktober 1995. Det skall vara genomfört i svensk rätt senast tre år efter att det antagits, dvs. den 24 oktober 1998.

Regeringen beslutade den 15 juni 1996 att uppdra åt en parlamentariskt sammansatt kommitté att bl.a. analysera på vilket sätt dataskyddsdirektivet skall införlivas med svensk lag (dir. 1995:91). Kommittén, som antagit namnet Datalagskommittén, skulle också lägga fram förslag till en ny lag på området. Kommittén avslutade sitt arbete den 5 mars 1997 och har avlämnat betänkandet *Integritet Offentlighet Informationsteknik* (SOU 1997:39).

Utskottet

Vilken myndighet skall meddela tillstånd och utöva tillsyn?

Propositionen

Regeringen föreslår att Datainspektionen även fortsättningsvis skall meddela tillstånd enligt kreditupplysningslagen. Inspektionen skall också utöva tillsyn såväl över kreditupplysningsföretag som över banker och andra kreditinstitut. Tillsynsverksamheten skall enligt regeringens förslag finansieras genom att det införs en skyldighet att betala avgifter för tillsynen.

I skälen för sitt förslag konstaterar regeringen inledningsvis att Kreditupplysningsutredningens förslag innebär att tillståndsprövningen skall utföras av Datainspektionen. Finansinspektionen bör dock ha ansvar för tillsyn vad avser banker och andra kreditinstitut, medan Datainspektionen bör anförtros tillsynen över de egentliga kreditupplysningsföretagen. Regeringen konstaterar vidare att i stort sett samtliga remissinstanser avstyrker en uppdelning. En uppdelning skulle inte innebära ett effektivt resursutnyttjande, och det finns en risk för att de olika delarna av kreditupplysningsmarknaden inte skulle komma att styras av överensstämmande villkor. Detta skulle kunna leda till att konkurrensförhållandena inte blir enhetliga. Vidare framhålls i remissvaren att Finansinspektionen och Datainspektionen skall tillvarata delvis olika intressen.

Regeringen instämmer i de invändningar som framförts. Enligt regeringen bör således tillståndsprövningen och tillsynen på kreditupplysningsområdet anförtros åt en och samma myndighet.

Vad gäller frågan om det finns anledning att flytta tillståndsprövningen och tillsynsansvaret från Datainspektionen konstaterar regeringen att Datainspektionen i sitt remissvar anför att det med hänsyn till den starka ekonomiska anknytning som kreditupplysningsverksamhet har vore mest lämpligt om ansvaret för all tillstånds- och tillsynsverksamhet låg hos Finansinspektionen.

Regeringen anför att kreditupplysningsverksamhet har samband med kreditgivning men också med konsumentskyddsfrågor. Detta kan sägas tala för att man väljer Finansinspektionen eller möjligen Konsumentverket som tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Enligt regeringen är Finansinspektionens kunskaper om kreditinstitutens speciella problem och om kreditmarknaden i stort av värde även i kreditupplysningsssammanhang. Kreditupplysningsverksamheten har ett påtagligt

samband med kreditbedömning och annan finansiell verksamhet. Detta talar för att tillståndsprövningen och tillsynen enligt kreditupplysningslagen bör ankomma på Finansinspektionen.

Regeringen anser att av stor betydelse i sammanhanget är emellertid att Finansinspektionen, till skillnad för Datainspektionen, inte särskilt har till uppgift att tillvarata den enskildes intresse av integritetsskydd. Att just integritetsskyddsfrågor tilläggs stor betydelse när det gäller vilken myndighet som skall ha ansvaret för tillståndsprövningen och tillsynen är enligt regeringen naturligt med tanke på att kreditupplysningslagens huvudsyfte är att förhindra att kreditupplysning leder till otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Det förhållandet att Datainspektionen som en av sina huvuduppgifter har att värna om skyddet för den personliga integriteten utgör ett tungt vägande skäl för att Datainspektionen bör handha tillståndsprövningen och ha ansvaret för tillsynen på området.

Regeringen anför vidare att hos Datainspektionen finns en lång erfarenhet av de frågor som kan bli aktuella i kreditupplysningssammanhang och ett betydande mått av sakkunskap på området. Regeringen konstaterar att så gott som all kreditupplysningsverksamhet bedrivs med hjälp av ADB. På dataområdet är Datainspektionen tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt datalagen (1973:289). Med tanke på den viktiga roll som ADB sålunda spelar för kreditupplysningsverksamhet är det enligt regeringen en fördel om Datainspektionens kompetens på dataområdet kan tas till vara. I praktiken är det också ofta så att tillståndsprövningen och tillsynsuppgifter enligt datalagen och kreditupplysningslagen sammanfaller.

En sammanvägning av de omständigheter som diskuterats leder enligt regeringen till att Datainspektionen bör ha hand om tillståndsprövningen samt vara tillsynsmyndighet på hela kreditupplysningsområdet. För att tillvarata Finansinspektionens särskilda kunskaper om finansiell verksamhet i stort i syfte att beakta de särskilda förhållanden som gäller för kreditinstituten föreslår regeringen att Datainspektionen bör samråda med Finansinspektionen i tillsynsfrågor som rör den delen av kreditupplysningsmarknaden. En bestämmelse om sådant samråd bör införas i kreditupplysningsförordningen (1981:955).

Regeringen konstaterar att på flera närliggande områden finns system som innebär att tillsynsverksamhet finansieras genom avgifter från dem som omfattas av tillsynen. Regeringen anser att det finns skäl att införa ett sådant system även i kreditupplysningsområdet. En bestämmelse om avgiftsskyldighet bör därför införas i kreditupplysningslagen. Bestämmelsen bör enligt regeringen utformas så att regeringen får rätt att föreskriva en skyldighet för den som bedriver kreditupplysningsverksamhet att betala en avgift för tillsynsverksamhet. Det bör vidare anges att avgiften skall påföras av Datainspektionen.

Motionerna

I *motion 1996/97:Fi39* av Bengt Harding Olson (fp) anför att mot bakgrund av de näringspolitiska aspekter som bör beaktas vid kreditupplysning bör

Finansinspektionen vara tillstånds- och tillsynsmyndighet med skyldighet att samråda med Datainspektionen (*yrkande 3*).

I *motion 1996/97:Fi41* av Rolf Kenneryd m.fl. (c) anfördes att motionärerna delar Datainspektionens uppfattning att det med hänsyn till den starka ekonomiska knytning som kreditupplysningsmarknaden har vore mest lämpligt om ansvaret för all tillstånds- och tillsynsverksamhet låg hos Finansinspektionen.

Utskottets bedömning

När det gäller frågan om vilken myndighet som skall ha ansvaret för tillståndsprövningen och tillsynen på kreditupplysningsområdet delar utskottet regeringens uppfattning att en och samma myndighet bör anförtros dessa uppgifter. Någon uppdelning av ansvarsområdet bör således inte genomföras.

Härefter vill utskottet, i likhet med regeringen, framhålla att kreditupplysningslagens huvudsyfte är att förhindra att kreditupplysning leder till otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Finansinspektionen har visserligen betydande kunskaper om kreditinstitutens speciella problem och om kreditmarknaden i stort. Till skillnad från Finansinspektionen har Datainspektionen dock som huvuduppgift att värna om skyddet för den personliga integriteten. Datainspektionen har vidare sedan kreditupplysningslagens tillkomst hanterat frågor om tillstånd och tillsyn enligt lagen och har således en lång erfarenhet av dessa frågor och stor sakkunskap på området. Med hänsyn till den viktiga roll som ADB spelar i kreditupplysningssammanhang utgör enligt utskottets mening också Datainspektionens kompetens på dataområdet ett tungt vägande skäl för att Datainspektionen även fortsättningsvis skall ha hand om tillståndsprövningen och ansvaret för tillsynen på kreditupplysningsområdet. Mot bakgrund av vad som nu har anförts anser utskottet att Datainspektionen också i fortsättningen på kreditupplysningsområdet skall ansvara för tillståndsprövningen och vara tillsynsmyndighet. Finansinspektionens särskilda kunskaper om finansiell verksamhet i stort kan enligt utskottets mening tillvaratas genom de regler om samråd som regeringen anser bör införas i kreditupplysningsförordningen. Motionerna *1996/97:Fi39 (yrkande 3)* och *1996/97:Fi41* bör därför avstyrkas.

Från de synpunkter konstitutionsutskottet har att företräda har utskottet vidare ingenting att invända mot att ett avgiftssystem införs för tillsyn på kreditupplysningsområdet.

Villkor för hur verksamheten skall bedrivas m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att Datainspektionen även fortsättningsvis skall kunna besluta om villkor för hur ett företags kreditupplysningsverksamhet närmare skall bedrivas.

I skälen för sitt förslag anför regeringen att möjligheten för tillståndsmyndigheten att kombinera ett tillstånd med föreskrifter är av stort värde, bl.a. med hänsyn till integritetsskyddsfrågorna. Denna möjlighet innebär också att

särskilda anvisningar kan ges för varje enskilt kreditupplysningsföretag med utgångspunkt i just den verksamhet som företaget bedriver. Detta är enligt regeringen betydelsefullt, eftersom flera av de företag som är verksamma inom kreditupplysningsområdet har en speciell inriktning. Möjligheten för tillsynsmyndigheten att meddela villkor för hur verksamheten skall bedrivas bör därför behållas.

Som redovisats ovan föreslår regeringen att Datainspektionen bör utöva tillsyn även över kreditinstitutens kreditupplysningsverksamhet. För att Datainspektionen skall kunna få tillfälle att meddela de villkor som kan vara behövliga avseende dessa institut, bör enligt regeringen en anmälningsskyldighet föreskrivas. Anmälan bör ske minst två månader innan institutet avser att påbörja kreditupplysningsverksamhet. Regeringen föreslår att en bestämmelse om detta tas in i 3 § kreditupplysningslagen.

Regeringen föreslår vidare att Datainspektionen liksom hittills skall få möjlighet att återkalla tillstånd för kreditupplysningsverksamhet. Någon motsvarande återkallelserätt bör inte finnas när det gäller banker och andra kreditinstitut. I stället bör Datainspektionen underrätta Finansinspektionen eller motsvarande myndighet i institutets hemland när anledning till det uppkommer.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Vissa känsliga personuppgifter

Propositionen

Regeringen föreslår att nuvarande bestämmelser i 6 § kreditupplysningslagen om att känsliga uppgifter om fysiska personer inte får användas i kreditupplysningssammanhang kompletteras för att anpassas till EG:s dataskyddsdirektiv.

Regeringen erinrar om att några mer ingående ändringar inte bör göras med hänsyn till Datalagskommitténs arbete med förslag om hur dataskyddsdirektivet skall genomföras i svensk rätt. På ett par punkter finns det dock enligt regeringen anledning att redan nu gå fram med förslag. Det gäller dels vissa enkla anpassningar till direktivet, dels en utvidgning av undantaget i 6 § fjärde stycket kreditupplysningslagen från förbudet att använda uppgifter om brott. Regeringens förslag i sistnämnda avseende redovisas i påföljande avsnitt.

I uppräknningen i 6 § kreditupplysningslagen talas om (någons) ”religiösa uppfattning”. Regeringen föreslår att detta uttryck ändras till det i direktivet använda ”religiös eller filosofisk övertygelse”. Därutöver bör uttrycket ”ras eller hudfärg” bytas ut mot det i direktivet använda ”ras eller etniskt ursprung”. I direktivets uppräkning anges även uppgifter om sexualliv. Regeringen föreslår att detta läggs till i 6 §.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk i kreditupplysningar

Propositionen

Regeringen föreslår att nuvarande bestämmelser behålls i fråga om möjligheten att använda uppgifter om betalningsförsummelser i kreditupplysningar om privatpersoner. Lagens 7 § byggs emellertid ut med en regel om att kreditupplysningar om privatpersoner även får innehålla uppgifter om kreditmissbruk, om krediten har lämnats av ett företag som står under Finansinspektionens tillsyn och kredittagaren i avsevärd utsträckning överskridit gällande kreditgräns eller på annat sätt allvarligt missbrukat krediten.

Vidare föreslår regeringen en utvidgning av undantaget i 6 § från förbudet mot att använda uppgifter om brott. Utvidgningen innebär att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk och näringsförbud får användas även om det av uppgifterna framgår att någon har begått brott.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller

Propositionen

Regeringen föreslår att det i kreditupplysningslagen införs en bestämmelse om att regler om tystnadsplikt i bankers, kreditmarknadsbolags och värdepappersbolags verksamhet inte hindrar att uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som i huvudsak utgörs av dessa företag samt kreditupplysningsföretag.

I skälen för sitt förslag konstaterar regeringen att det i kreditupplysningslagen inte finns några bestämmelser som begränsar kreditupplysningsföretagens möjligheter att samla in och lämna ut uppgifter om kreditengagemang. Enligt regeringen har dock i realiteten endast Upplysningscentralen (Upplysningscentralen UC AB, vilken ägs av bankerna och utgör det ena av de två bolag som dominerar kreditupplysningsmarknaden) kunnat upprätta ett kreditengagemangsregister. En anledning härtil är att bankerna ansett sig förhindrade att lämna ut uppgifter av detta slag till Soliditet (Dun & Bradstreet Soliditet AB, vilket utgör det andra av de två dominerande bolagen på kreditmarknaden) av det skälet att den tystnadsplikt som följer av kreditupplysningslagen, enligt deras mening, är svagare än den tystnadsplikt som följer av bestämmelserna i bankrörelselagen (1987:617), den s.k. banksekretessen.

Som bakgrund för sitt förslag anför regeringen att uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk är av stor betydelse i kreditupplysningsssammanhang, att endast Upplysningscentralen av landets kreditupplysningsföretag har tillgång till uppgifterna, att detta har stor betydelse från konkurrenssynpunkt samt att den centrala lagstiftningsfrågan i sammanhanget är om en effektiv konkurrens i nu angivet avseende kan uppnås utan oacceptabla ingrepp i personlig integritet och tystnadsplikt.

Regeringen konstaterar att det i 14 § kreditupplysningslagen anges att den som är eller har varit verksam i kreditupplysningsverksamhet inte obehörigen får röja vad han till följd därav fått veta om enskildas personliga förhållanden eller om yrkes- eller affärshemligheter. Även om den tystnadsplikt som följer av denna bestämmelse i något avseende kan anses mindre sträng än den tystnadsplikt som gäller för banker och kreditmarknadsbolag, ger den enligt regeringens mening ett tillräckligt gott skydd för såväl kreditinstituten som för deras kunder. Alla kreditupplysningsföretag bör därför kunna ges tillgång till uppgifter om kreditengagemang. En annan fråga är hur uppgifterna skall få lämnas i kreditupplysningsverksamheten. Regeringen anför att informationen i dag får, enligt det tillstånd som Datainspektionen lämnat, spridas endast inom en sluten användargrupp. Regeringen anser att den lämpligaste lösningen är att en motsvarande reglering införs i lagen.

Vad gäller frågan hur den slutna användargruppen närmare bör avgränsas anför regeringen att ett nära till hands liggande kriterium för en sådan avgränsning är att utgå från företag som står under myndighetstillsyn. Vidare anser regeringen att om man begränsar kretsen av mottagare till kreditgivare i vars verksamhet det råder en författningsreglerad tystnadsplikt, som ger ett tillräckligt gott skydd mot fortsatt spridning, bör en tillfredsställande ordning kunna uppnås.

Regeringen konstaterar att såväl banker som kreditmarknadsbolag står under Finansinspektionens tillsyn. Deras verksamhet regleras också av en författningsreglerad tystnadsplikt. Banker och kreditmarknadsbolag bör således enligt regeringen kunna ges tillgång till uppgifter om kreditengagemang. Detsamma gäller enligt regeringen värdepappersbolagen.

Vad gäller försäkringsbolagen konstaterar regeringen att också dessa står under tillsyn av Finansinspektionen. Detta förhållande utgör enligt regeringen en viss garanti för en korrekt informationsbehandling. Emellertid saknas enligt regeringen en författningsreglerad tystnadsplikt jämförbar med den som gäller för banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Förutsättningar att låta försäkringsbolagen ingå i den slutna användargruppen föreligger därför inte. Regeringen anser att inte heller Skeppshypotekskassan, som står under Finansinspektionens tillsyn men saknar författningsreglerad tystnadsplikt, bör ingå i den slutna användargruppen.

Regeringen konstaterar vidare att en särskild fråga är om även utländska banker samt motsvarigheterna till kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag bör ha tillgång till uppgifter om kreditengagemang. Regeringen anser att företag som har svenskt tillstånd att driva verksamhet av aktuellt slag här i landet skall ha tillgång till sådana uppgifter. När det gäller utländska företag, som inte har sådant tillstånd, bör man enligt regeringen göra skillnad på

företag inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som bedriver verksamhet här i landet med stöd av sin hemlandsauktorisering och andra utländska företag av detta slag. Med hänsyn till förbudet mot diskriminering på nationell grund (artikel 6 första stycket Romfördraget) bör enligt regeringen företag från EES-området ha samma rätt som motsvarande svenska företag att få del av uppgifter om kreditengagemang.

Vad gäller företagen inom handeln konstaterar regeringen att de inte omfattas av någon författningsreglerad tystnadsplikt. De står inte heller under tillsyn. Mot denna bakgrund finns det enligt regeringen inte förutsättningar att i kreditupplysningslagen föreskriva att företag utanför den ovan beskrivna användargruppen skall kunna ges tillgång till information med det känsliga innehåll som det här är fråga om.

Regeringen konstaterar att det i Tyskland tillämpas ett system med slutna användarkretsar inom vilka information sprids. I en sådan krets ingår banker och liknande kreditinstitut men även andra företag kan bli medlemmar. En förutsättning är dock att företaget sysslar med mer långsiktig kreditgivning. Den som ansöker om kredit hos exempelvis en bank får underteckna en klausul ("Schufa-klausul") som innebär att han eller hon förklarar sig införstådd med att uppgifter om bl.a. kreditengagemang sprids i enlighet med Schufas regler. Ett liknande system förekommer i England.

Regeringen anför vidare att ett system av beskrivet slag grundas på att den som söker kredit medger att information sprids inom användarkretsen enligt vissa överenskomna bestämmelser. Ett sådant system utgör enligt regeringen i betydande grad en privaträttslig lösning som inte självklart bör regleras i författning. Härtill kommer att det pågående arbetet med att överväga hur EG:s dataskyddsdirektiv bör införlivas med svensk rätt innebär att frågor med koppling till direktivet i huvudsak bör hållas utanför förevarande lagstiftningsärendet. Regeringen framhåller att därvid särskilt är att beakta att bl.a. frågan om samtycke generellt skall krävas för databehandling av uppgifter om fysiska personer behandlas i direktivet. Med hänsyn till det anförda finns det enligt regeringen inte skäl att nu överväga en ordning liknande Schufa-systemet. Det kan dock finnas anledning att återkomma till frågan, exempelvis i samband med en utvärdering av de nu föreslagna lagändringarna.

Sammanfattningsvis anför regeringen att tystnadsplikt alltså inte bör hindra att uppgifter om kreditengagemang utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en slutna användargrupp. Gruppen bör bestå av banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag samt kreditupplysningsföretag. Även vissa utländska bolag bör få tillgång till informationen.

De skäl som i det föregående anförts till stöd för ökad tillgång till uppgifter om kreditengagemang gör sig enligt regeringen också gällande i fråga om uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk. Även sådan information bör därför få spridas inom den slutna användargruppen utan hinder av eventuell tystnadsplikt.

Regeringen framhåller att en bestämmelse i kreditupplysningslagen med detta innehåll inte i och för sig medför att bankerna, kreditmarknadsbolagen och värdepappersbolagen blir skyldiga att lämna ut informationen, endast att

de inte på grund av tystnadsplikt är förhindrade att göra det. Regeringen konstaterar att varken Bankföreningen eller Finansbolagens förening i sina remissvar har haft något att erinra mot Kreditupplysningsutredningens förslag i denna del. Enligt regeringen finns det därför anledning att utgå från att bl.a. bankerna, efter det att frågan om tystnadsplikt fått sin lösning, kommer att på lika villkor lämna ut information av aktuellt slag till samtliga kreditupplysningsföretag. Regeringen anför att om något kreditinstitut trots allt skulle välja att lämna ut information endast till ett eller ett par kreditupplysningsföretag, bör förfarandet kunna prövas enligt konkurrenslagen.

Med hänsyn till det anförda anser regeringen att det saknas skäl att i lagen föreskriva en skyldighet att lämna ut information.

Avslutningsvis anför regeringen att den föreslagna lösningen innebär att den tystnadsplikt som gäller enligt bankrörelselagen, lagen om kreditmarknadsbolag och lagen om värdepappersrörelse inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål. En erinran om detta bör tas in i bestämmelserna om tystnadsplikt i de aktuella lagarna.

Motionerna

I motion 1996/97:Fi37 av Lars Tobisson m.fl. (m) hemställs att riksdagen beslutar att även leverantörer skall ingå i den krets av företag inom vilken uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk får utväxlas för kreditupplysningsändamål (*yrkande 1*). Enligt motionärerna skulle effektiviteten i kreditupplysning underlättas om även leverantörer ingick i den inre kretsen.

I samma motion hemställs vidare att riksdagen beslutar att personer som så önskar skall medges rätt att ställa sig utanför kreditupplysningsföretagens register (*yrkande 3*). Motionärerna anför att detta ytterligare skulle stärka privatpersoners integritet. Samtycket blir avgörande i varje enskilt fall, vilket enligt motionärerna är både förenklande och klargörande i förhållande till regeringens förslag.

I motion 1996/97:Fi38 av Inga Berggren m.fl. (m, c, fp, kd) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändringar i kreditupplysningslagen. Bland annat anför motionärerna att det är positivt att regeringen föreslår att sekretessregler inte skall hindra att uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser m.m. utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets av kreditupplysningsföretag, värdepappersbolag och banker. Konkurrensen bör enligt motionärerna dock underlättas ytterligare för att marknaden skall bli effektiv. Ett system enligt Schufa-modellen bör därför införas även i Sverige.

Utskottets bedömning

Regeringen föreslår en ordning som skall underlätta utväxling av uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk. Som skäl härför åberopar regeringen bl.a. nämnda uppgifters stora betydelse i kreditupplysningsssammanhang och att en effektivare konkurrens på kreditupplysningsområdet kan uppnås. Utskottet vill härvid framhålla att vad som

nu sagts om en effektivare kreditupplysningsverksamhet måste vägas mot den enskildes intresse av skydd för sin integritet.

För att göra en lämplig avvägning mellan effektivitets- och integritetsintressen har regeringen valt att föreslå en ordning med en slutna användargrupp inom vilken uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk kan utväxlas utan hinder av regler om tystnadsplikt. Kriterierna för hur den slutna användargruppen skall avgränsas bör enligt regeringen vara dels att ifrågavarande företag skall stå under myndighetstillsyn, dels att företagets verksamhet skall omfattas av en författningsreglerad tystnadsplikt som ger ett tillräckligt gott skydd mot fortsatt spridning. Utskottet anser att den nu beskrivna ordningen på ett tillfredsställande sätt skyddar den personliga integriteten från otillbörligt intrång. Mot denna bakgrund godtar utskottet regeringens förslag att det i den slutna användargruppen får ingå banker, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag och kreditupplysningsföretag samt vissa utländska bolag. Följaktligen delar utskottet regeringens uppfattning att företag inom handeln, vilka varken står under tillsyn eller omfattas av författningsreglerad tystnadsplikt, inte bör ingå i den grupp som skall få tillgång till de nu aktuella uppgifterna. Motion 1996/97:Fi37 yrkande 1 bör därför avstyrkas.

I nämnda motion hemställs vidare att riksdagen beslutar att personer som så önskar skall medges rätt att ställa sig utanför kreditupplysningsföretagens register (yrkande 3). Liknande tankegångar framförs i motion 1996/97:Fi38, där det anförs att ett system enligt den tyska Schufa-modellen bör införas i Sverige. I propositionen erinrar regeringen om att ett system enligt Schufa-modellen i betydande grad utgör en privaträttslig lösning som inte självklart bör regleras i författning. Regeringen erinrar också om att frågan om samtycke generellt skall krävas för databehandling av uppgifter om fysiska personer behandlas i EG:s dataskyddsdirektiv. Med hänsyn till pågående utredningsarbete bör enligt regeringen frågor med koppling till direktivet i huvudsak hållas utanför förevarande lagstiftningsärende. Utskottet delar regeringens uppfattning. De frågor som aktualiseras i nämnda motioner bör därför enligt utskottets mening inte nu föranleda något uttalande från riksdagens sida.

Skyldigheten att lämna kreditupplysningskopia m.m.

Gällande ordning

När en kreditupplysning om en privatperson lämnas ut skall, enligt 11 § kreditupplysningslagen, den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt tillställas ett skriftligt meddelande om de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om kreditupplysningen (kreditupplysningskopia). Den omfrågade skall också underrättas om vem som har begärt upplysningen (beställaruppgift). Denna information anges regelmässigt på kreditupplysningskopian.

En person som är näringsidkare har en motsvarande rätt att kostnadsfritt erhålla meddelande om vilka faktiska uppgifter som lämnas om honom eller henne. En näringsidkare har däremot inte rätt att få veta vilka omdömen och

råd som lämnas eller vem som har begärt upplysningen. Detsamma gäller för en person som, utan att vara näringsidkare, har ett så väsentligt inflytande i viss näringsverksamhet att en uppgift om personens egna förhållanden behövs för att belysa verksamhetens ekonomiska ställning.

En juridisk person saknar laglig rätt att få vare sig en kreditupplysningskopia eller en beställaruppgift när kreditupplysning om den juridiska personen lämnas.

I 12 § sägs att om det förekommer anledning till misstanke att en uppgift i kreditupplysning som lämnats under den senaste tolv månadersperioden eller i register som används i kreditupplysningsverksamhet är oriktig eller missvisande, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäliga åtgärder för att utreda förhållandet.

Vidare sägs att visar sig uppgiften vara oriktig eller missvisande, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har uppgiften tagits in i kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som nu sagts gäller dock inte, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

I 12 § sägs vidare att om en fråga om rättelse eller liknande åtgärd har tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, skall denne kostnadsfritt underrättas om huruvida sådan åtgärd vidtagits.

Enligt 21 § kreditupplysningslagen skall den som bedriver kreditupplysningsverksamhet ersätta skada som till följd av verksamheten tillfogas någon genom otillbörligt intrång i hans personliga integritet eller genom att oriktig uppgift lämnas om honom. Någon skadeståndsskyldighet föreligger dock inte om den som bedriver verksamheten kan visa att tillbörlig omsorg och varsamhet iakttagits. Även lidande och omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse skall beaktas.

Därutöver stadgas i 22 § att om den som bedriver kreditupplysningsverksamhet inte fullgör vad som åligger honom enligt bl.a. 11 och 12 §§, får Datainspektionen förelägga vite.

Tidigare riksdagsbehandling

Under senare år har det väckts ett flertal riksdagsmotioner med krav på att kreditupplysningslagen skall ändras så att fler får rätt till beställaruppgift. Motionerna har i första hand tagit sikte på sådana fysiska personer som är näringsidkare eller knutna till näringsverksamhet. Vid behandlingen av motionerna har näringsutskottet framhållit att det gäller å ena sidan att skydda enskilda personers integritet mot otillbörligt intrång, å andra sidan att värna

om möjligheterna till effektiv kreditupplysningsverksamhet som kan förebygga missriktad kreditgivning och andra icke önskvärda dispositioner. Motionerna har avslagits med motiveringen att den gällande ordningen representerar en rimlig avvägning mellan dessa två intressen (se bl.a. bet. 1991/92:NU9).

När frågan senast behandlades i riksdagen ansåg näringsutskottet emellertid, mot bakgrund bl.a. av att det hade gått nära fem år sedan frågan senast remissbehandlades, att det borde uppdras åt Kreditupplysningsutredningen att ta upp frågan om näringsidkares rätt till beställaruppgift till prövning. En ytterligare anledning till förnyad prövning var enligt näringsutskottet att det ekonomiska läget hade medfört att näringsidkare oftare blev föremål för kreditupplysningar (bet. 1992/93:NU22). Riksdagen följde utskottet (rskr. 1992/93:213).

Propositionen

Regeringen föreslår att alla fysiska personer – även näringsidkare och därmed jämställda personer – skall ha rätt att i en kreditupplysningskopia inte bara få besked om vilka faktiska uppgifter som lämnats om dem utan också om vilka omdömen och råd som har lämnats och om vem som har begärt kreditupplysningen (beställaruppgift). När det gäller juridiska personer föreslås däremot inte rätt till vare sig kreditupplysningskopia eller beställaruppgift.

Som skäl för sitt förslag anför regeringen att ett av de oftast framförda argumenten för att införa en rätt till beställaruppgift är att det för den omfrågade är förknippat med obehag att inte veta vem som har beställt en kreditupplysning och därmed fått tillgång till integritetskänsliga uppgifter om honom eller henne. Det har därvid särskilt uttryckts en oro för att uppgifterna i kreditupplysningen kan komma att användas till annat än bedömning av vederhäftigheten i ekonomiskt hänseende.

Regeringen konstaterar att kreditupplysningslagen inte uppställer något krav på att legitima skäl skall föreligga vid beställning av kreditupplysningar om näringsidkare. Härmed är det enligt regeringen dock inte sagt att det är önskvärt att kreditupplysningar om näringsidkare begärs av vilket skäl som helst. Regeringen erinrar om att det av definitionen av kreditupplysning i 2 § framgår att det med kreditupplysning avses uppgifter m.m. som lämnas till ledning för bedömning av annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Möjligheten att med stöd av kreditupplysningslagen få upplysningar om andra personer är följaktligen inte tänkt att stå till buds för andra syften än för att göra ekonomiska bedömningar av den som upplysningen rör. En rätt för näringsidkare att få en beställaruppgift kan enligt regeringen motverka att kreditupplysningar begärs av ren nyfikenhet eller av något annat skäl som inte har att göra med en ekonomisk bedömning av den som upplysningen rör.

Regeringen anför att en rätt till beställaruppgift också har den fördelen att näringsidkaren får möjlighet att rätta felaktiga eller missvisande uppgifter direkt hos beställaren.

Vidare anför regeringen att till stöd för den nuvarande ordningen har särskilt framförts att en rätt för näringsidkare att få en beställaruppgift kan verka återhållande på benägenheten att begära kreditupplysningar.

Regeringen anser dock att skälen för den föreslagna ordningen är så starka att en rätt till beställaruppgift för alla fysiska personer nu bör införas. Sålunda bör även näringsidkare och näringsanknutna personer ha rätt till beställaruppgift i samband med att de får ett meddelande enligt 11 § kreditupplysningslagen (kreditupplysningskopior).

De skäl som anförts till stöd för ett krav på beställaruppgift gör sig enligt regeringen i viss mån även gällande i fråga om rätten till besked om vilka råd och omdömen som lämnats. Särskilt integritetsaspekten är viktig men även den omständigheten att en person får anses ha ett berättigat intresse att få veta vilka omdömen och råd som lämnas om honom i kommersiella sammanhang. Regeringen anser därför att näringsidkare och näringsanknutna personer i likhet med andra fysiska personer bör få reda på vilka råd och omdömen som kreditupplysningen innehållit.

Vad gäller juridiska personer finns enligt regeringen emellertid inte något behov att med hänsyn till integritetsskyddsintressen låta den omfrågade få besked om att en kreditupplysning lämnats och om innehållet i denna. Regeringen konstaterar att det inte heller i diskussionerna rörande dessa frågor har framförts att en sådan rätt för juridiska personer borde införas. Av betydelse är vidare enligt regeringen att ett utökat uppgiftslämnande i fråga om juridiska personer skulle medföra kraftigt ökade kostnader för kreditupplysningsföretagen och därmed för kreditupplysningsverksamheten som sådan.

Med hänsyn till det anförda anser regeringen att juridiska personer även i fortsättningen bör stå utanför bestämmelserna i 11 § kreditupplysningslagen. Någon laglig rätt för dem till kreditupplysningskopior eller beställaruppgifter bör således inte införas.

Motionerna

I motion 1996/97:Fi39 av Bengt Harding Olson (fp) anføres att rättelseförfarandet enligt 12 § kreditupplysningslagen är otillfredsställande. Enligt motionärerna kan en skärpning uppnås genom att föreskriva ett snabbare förfarande med en bredare underrättelseplikt. Underlåtelse från kreditupplysningsföretagens sida att efterleva rättelseförfarandet bör vara förenat med stränga skadeståndskrav. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 2*).

I motion 1996/97:Fi40 av Per Rosengren (v) anføres att även handelsbolag och kommanditbolag bör ingå i den grupp som skall få tillgång till kreditupplysningskopior. Motionärerna framhåller att dessa bolagsformer skiljer sig från övriga juridiska personer genom att ägarna själva beskattas för bolagets vinster. Konsekvenserna av en felaktig kreditupplysning kan i dessa fall skada ägarna även som privatpersoner. Enligt motionärerna bör riksdagen hos regeringen begära förslag om en sådan ändring.

I två motioner från allmänna motionstiden 1995, 1994/95:N216 av Lennart Fremling och Siw Persson (fp) och 1994/95:N263 av Rolf Dahlberg m.fl. (m), samt i två motioner från allmänna motionstiden 1996, 1996/97:N214 av

Utskottets bedömning

Enligt utskottets mening har näringsidkare och näringsanknutna fysiska personer ett berättigat intresse ur integritetssynpunkt att liksom privatpersoner få meddelande om såväl vilka omdömen och råd som har lämnats i kreditupplysning som vem som har begärt sådan upplysning. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på att regeringen nu föreslår att bestämmelser med denna innebörd införs. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag. Vad som efterfrågas i motionerna 1994/95:N216, 1994/95:N263, 1996/97:N214 och 1996/97:Fi706 tillgodoses genom den nu föreslagna ordningen.

I likhet med regeringen anser utskottet att det saknas behov av att med hänsyn till integritetsskyddsintressen utvidga rätten att erhålla kreditupplysningskopia och beställaruppgift även till juridiska personer. Vad som anförs i motionerna 1996/97:Fi39 yrkande 2 (*delvis*) och 1996/97:Fi40 bör därför inte föranleda något uttalande från riksdagens sida.

I motion 1996/97:Fi39 yrkande 2 anförs därutöver att rättelseförfarandet i kreditupplysningslagen kan bli mer tillfredsställande genom dels att ett snabbare förfarande föreskrivs, dels att underlåtenhet från kreditupplysningsföretagens sida att efterleva rättelseförfarandet förenas med stränga skadeståndskrav. Utskottet konstaterar att nu gällande ordning föreskriver en skyldighet för den som bedriver kreditupplysningsverksamhet att utan dröjsmål vidta åtgärder för att utreda misstanke om oriktiga eller missvisande uppgifter samt att ombesörja rättelse av sådana uppgifter. Vidare innehåller kreditupplysningslagen en speciell reglering om skadeståndsskyldighet gentemot den enskilde. Vad som anförs i motionen tillgodoses enligt utskottets mening således genom nu gällande regler. Motionen bör därför avstyrkas.

Uppgifter i kreditupplysning om företag

Motionerna

I tre motioner, som avlämnats med anledning av propositionen, aktualiseras en fråga som inte har behandlats särskilt varken av Kreditupplysningsutredningen eller i propositionen, nämligen frågan om vilka uppgifter som bör ingå i kreditupplysning om företag och företagare.

I motion 1996/97:Fi37 av Lars Tobisson m.fl. (m) hemställs att riksdagen beslutar tillåta flödesinformation i enlighet med vad som anförs i motionen (*yrkande 2*). Motionärerna påpekar att det i förarbetena till kreditupplysningslagen framgår att s.k. flödesinformation, t.ex. inkassoinformation, bör ingå i en kreditupplysning. Eftersom Datainspektionen valt att inte tillåta att inkassoinformation och andra s.k. flödesdata utväxlas mellan företag, bör enligt motionärerna riksdagen nu tydligt poängtera den betydelse tillgången till flödesdata har för en framtida effektiv kreditupplysning. Motionärerna framhåller att företag, särskilt små eller nystartade, har ett stort behov av att

kunna undersöka sina kunders kreditvärdighet i syfte att undvika kreditförluster. Flödesdata utgör ett bra underlag för att undersöka om företaget har tillräcklig likviditet för att betala sina krediter.

I motion 1996/97:Fi39 av Bengt Harding Olson (fp) hemställs att regeringen ges till känna vad i motionen anförts om nödvändig flödesinformation (*yrkande 1*). Motionären framhåller att en bred flödesinformation är möjlig enligt gällande lag, men detta har inte godtagits av Datainspektionen. I dag får endast flödesdata i senare led i form av ansökan om betalningsföreläggande användas i kreditupplysningsunderlaget. Om registrering av inkassokrav tillåts vid kreditupplysning ges enligt motionären en större effektivitet och aktualitet.

I samma motion hemställs därutöver att regeringen ges till känna vad i motionen anförts om kreditupplysningsverksamhetens bedrivande (*yrkande 4*). Motionären framhåller att många företag anser att Datainspektionens villkorspraxis vad avser flödesinformation står i strid mot kreditupplysningslagen och dess intentioner. Tidig flödesinformation och obligatoriska beställaruppgifter torde enligt motionären öka tillförlitligheten i kreditupplysningarna. Det är nödvändigt att riksdagsbeslutet görs så klart att det inte råder något tvivel om att tidig flödesinformation är tillåten.

Även i motion 1996/97:Fi41 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) framhålls vikten av att inkassouppgifter kan ingå i kreditupplysning. Det skulle enligt motionärerna gynna nystartade och små företags möjligheter att hävda sig på marknaden. Motionärerna anser att Datainspektionen hittills har tolkat den möjlighet som ges i kreditupplysningslagen restriktivt. Enligt motionärerna bör det tydligt slås fast att inkassouppgifter skall få utnyttjas i samband med kreditprövningar. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 2*).

Gällande ordning

Enligt 5 § kreditupplysningslagen skall kreditupplysningsverksamhet bedrivas så att den ej leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.

I 7 § första stycket sägs vidare att personupplysning inte får innehålla uppgift om annan betalningsförsummelse än sådan som fastslagits genom domstols eller annan myndighets avgörande eller åtgärd eller som lett till inledande av skuldsanering enligt skuldsaneringslagen (1994:334) eller till betalningsinställelse, konkursansökan eller ackord. Uppgift som enligt det sagda inte får lämnas ut får inte heller lagras.

I förarbetena till kreditupplysningslagen anförde departementschefen att någon invändning inte kunde riktas mot att en kreditupplysning innehåller uppgift om domstols eller annan myndighets beslut eller åtgärd (prop. 1973:155 s. 96).

Vidare anförde departementschefen (s. 97 f.) beträffande ansökningar om betalningsföreläggande eller lagsökning samt andra liknande ansökningar hos domstol eller annan myndighet att risken för att sådana uppgifter är materiellt oriktiga eller missvisande talar starkt för att de inte bör få före-

komma i kreditupplysningar. Departementschefen fann emellertid att skillnad härvid måste göras mellan kreditupplysningar om privatpersoner och företagsupplysningar. Med hänsyn till den stora vikt kreditgivningen har inom näringslivet är det enligt departementschefen av största vikt att kreditupplysningar som avser företag är så uttömmande som möjligt för att man därmed skall undvika kreditförluster. Ett företag måste därför finna sig i att kreditupplysningar kan komma att innehålla uppgifter som är behäftade med ett visst mått av osäkerhet. Vad som nu sagts skulle enligt departementschefen även gälla företagare och företag närstående personer. Departementschefen ansåg mot bl.a. denna bakgrund att det inte borde ställas upp något förbud mot att använda ansökningsuppgifter i kreditupplysningar om företag och motsvarande. När det däremot gäller upplysningar om privatpersoner ansåg departementschefen att behovet av skydd för den enskilde väger över. I fråga om sådana upplysningar borde det därför införas ett principiellt förbud mot användning av ansökningsuppgifter.

Vad gäller uppgifter om inkassoåtgärder och kreditspärar samt påståenden i övrigt om betalningsförsummelse som inte har varit föremål för rättslig åtgärd fanns det enligt departementschefen ännu starkare skäl än när det gäller ansökningsuppgifter att ställa upp förbud mot att uppgifterna används i kreditupplysningar. Departementschefen ansåg att det i princip bör vara förbjudet att ta in denna typ av uppgifter som avser privatpersoner. Något motsvarande förbud i fråga om företagsupplysningar förelåg däremot inte.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. NU 1973:69, rskr. 1973:379).

Tillstånd enligt kreditupplysningslagen avseende kreditupplysningar om företag

Som framgår av redogörelsen ovan har något förbud inte uppställt i fråga om att i kreditupplysning om företag och företagare lämna uppgift om betalningsförsummelse som inte har fastslagits genom domstols eller annan myndighets avgörande.

Utskottet har inhämtat att den omständigheten att ett principiellt förbud inte har uppställt i kreditupplysningslagen i praxis inte har inneburit att tillstånd generellt beviljas för att i kreditupplysningar lämna uppgifter om betalningsförsummelse som inte fastslagits genom domstols eller annan myndighets avgörande. Bland annat har ansökningar om tillstånd att i kreditupplysning om företag lämna uppgifter om inkassoåtgärder och om leverantörsskulder inte beviljats med hänvisning till 5 § kreditupplysningslagen (se t.ex. regeringens beslut den 5 mars 1992 i ärende nr 91-2520 och Datainspektionens beslut den 6 februari 1996 i ärende nr 4526-95).

I propositionen anges att regeringen avser att i det fortsatta lagstiftningsarbetet på kreditupplysningsområdet överväga frågan om vilka uppgifter som bör få användas i kreditupplysningar om näringsidkare.

I ovan nämnda motioner aktualiseras frågan om vilka uppgifter som bör få ingå i kreditupplysning om företag och företagare.

Utskottet vill framhålla att ett generellt krav på kreditupplysningsverksamhet är att sådan verksamhet inte får bedrivas så att den leder till kränkning av den personliga integriteten eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. Uppgifter som inte är väl underbyggda bör därför användas i kreditupplysning med stor restriktivitet.

Av propositionen framgår att frågan om vilka uppgifter som bör få ingå i kreditupplysningar om företag kommer att bli föremål för överväganden i regeringens fortsatta lagstiftningsarbete på kreditupplysningsområdet. Enligt utskottets mening bör detta arbete inte föregripas. Motionerna bör därför avstyrkas.

Stockholm den 16 april 1997

På konstitutionsutskottets vägnar

Birgit Friggebo

I beslutet har deltagit: Birgit Friggebo (fp), Kurt Ove Johansson (s), Catarina Rönnung (s), Anders Björck (m), Widar Andersson (s), Birger Hagård (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Birgitta Hambræus (c), Pär-Axel Sahlberg (s), Jerry Martinger (m), Kenneth Kvist (v), Frank Lassen (s), Inger René (m), Peter Eriksson (mp), Håkan Holmberg (fp) och Nikos Papadopoulos (s).

Avvikande meningar

1. Vilken myndighet skall meddela tillstånd och utöva tillsyn?

Birgitta Hambræus (c) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande under rubriken Vilken myndighet skall meddela tillstånd och utöva tillsyn? som börjar med "Härefter vill" och slutar med "därför avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att Datainspektionen visserligen sedan kreditupplysningslagens tillkomst har ansvarat för tillståndsprövning och tillsyn enligt lagen. Enligt utskottets mening finns det dock anledning att ta fasta på den starka ekonomiska anknytning som kreditupplysningsverksamhet har. Ansvar för tillstånds- och tillsynsfrågor på kreditupplysningsområdet bör därför läggas på Finansinspektionen. De tillsynsbefogenheter som Datainspektionen har enligt datalagen i fråga om ADB-hanteringen i kreditupplysningsverksamheten kan tillgodose intresset av ett gott integritetsskydd. Motionerna 1996/97:Fi39 yrkande 3 och 1996/97:Fi41 (yrkande 1) bör därför bifallas.

2. Utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller

1996/97:KU9y

Anders Björck (m), Birger Hagård (m), Jerry Martinger (m) och Inger René (m) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande under rubriken Utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller som börjar med "Regeringen föreslår" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till den stora betydelse som uppgifter om kreditengagemang, betalningsförsummelser och kreditmissbruk för kreditupplysningsändamål har i kreditupplysningssammanhang föreslår regeringen nu en ordning som skall underlätta utväxlingen av sådana uppgifter. Regeringen anför vidare att den föreslagna ordningen kan medverka till en effektiv konkurrens på kreditupplysningsområdet. För att tillvarata integritetsskyddsintressen har regeringen valt en ordning med en slutna användargrupp inom vilken de nu aktuella uppgifterna kan utväxlas utan hinder av tystnadsplikt. I gruppen skall enligt förslaget ingå banker, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag och kreditupplysningsföretag samt vissa utländska bolag. Enligt utskottets mening har avgränsningen av den slutna användargruppen gjorts alltför snäv. I enlighet med vad som anføres i *motion 1996/97:Fi37 yrkande 1* bör även leverantörer ingå i den slutna användargruppen för att en effektivare kreditupplysningsverksamhet skall erhållas.

I nämnda motion anføres vidare att privatpersoner som så önskar skall medges rätt att ställa sig utanför kreditupplysningsföretagens register. Liknande tankegångar framförs i *motion 1996/97:Fi38 (delvis)*. Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett sådant system bör införas, bland annat med hänsyn till att privatpersoners integritet skulle stärkas. En sådan ordning skulle också bli enklare och mer klargörande än regeringens förslag.

3. Skyldigheten att lämna kreditupplysningskopia m.m.

Kenneth Kvist (v) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande under rubriken Skyldigheten att lämna kreditupplysningskopia m.m. som börjar med "I likhet" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Vad gäller juridiska personer och rätten till kreditupplysningskopia finns det enligt utskottets mening anledning att göra skillnad mellan å ena sidan handelsbolag och kommanditbolag och å andra sidan övriga juridiska personer. Ägare till handelsbolag och kommanditbolag beskattas själva för bolagets vinster. Vad gäller dessa bolagsformer finns således en direkt koppling mellan bolagets resultat och ägarnas privata ekonomi. En felaktig kreditupplysning kan i förevarande fall skada såväl bolaget som ägaren i egenskap av privatperson. I enlighet med vad som anføres i *motion 1996/97:Fi40* bör kreditupplysningslagen därför ändras så att även handelsbolag och kommanditbolag skall meddelas vilka uppgifter som lämnats i kreditupplysning om bolaget.

Anders Björck (m), Birger Hagård (m), Birgitta Hambræus (c), Jerry Martinger (m), Kenneth Kvist (v) och Inger René (m) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande under rubriken Uppgifter i kreditupplysning om företag som börjar med ”I ovan” och slutar med ”därför avstyrkas” bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att det inom näringslivet finns ett stort behov av att kunna undersöka t.ex. kunders eller tilltänkta affärspartners kreditvärdighet. Inte minst gäller detta de små och nystartade företagen. För att kreditupplysningsverksamheten skall bli effektiv krävs tillgång till så bred och så tidig information som möjligt, t.ex. om inkassoåtgärder. Utskottet vill erinra om att det i gällande lagstiftning inte uppställts något förbud mot att i kreditupplysning om företag lämna uppgifter om betalningsförsummelser som inte fastslagits genom domstols eller annan myndighets avgörande. Mot bakgrund av vad som anförs i de nu aktuella motionerna vill utskottet därmed framhålla nödvändigheten av att bred s.k. flödesinformation i kreditupplysningar om företag också görs tillgänglig i praktiken.

Till finansutskottet.....	1
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	1
Bakgrund.....	2
Utskottet.....	3
Vilken myndighet skall meddela tillstånd och utöva tillsyn?	3
Propositionen.....	3
Motionerna	4
Utskottets bedömning.....	5
Villkor för hur verksamheten skall bedrivas m.m.	5
Propositionen.....	5
Utskottets bedömning.....	6
Vissa känsliga personuppgifter	6
Propositionen.....	6
Utskottets bedömning.....	7
Uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk i kreditupplysningar.....	7
Propositionen.....	7
Utskottets bedömning.....	7
Utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller	7
Propositionen.....	7
Motionerna	10
Utskottets bedömning.....	10
Skyldigheten att lämna kreditupplysningskopia m.m.	11
Gällande ordning	11
Tidigare riksdagsbehandling.....	12
Propositionen.....	13
Motionerna	14
Utskottets bedömning.....	15
Uppgifter i kreditupplysning om företag	15
Motionerna	15
Gällande ordning	16
Tillstånd enligt kreditupplysningslagen avseende kreditupp- lysningar om företag.....	17
Utskottets bedömning.....	18
Avvikande meningar.....	18
1. Vilken myndighet skall meddela tillstånd och utöva tillsyn?	18
2. Utlämnande för kreditupplysningsändamål av uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller	19
3. Skyldigheten att lämna kreditupplysningskopia m.m.	19
4. Uppgifter i kreditupplysning om företag	20